

Til: Høgskolen i Innlandet
Fra: Ph.d.-programmet FILMART

Lillehammer/Hamar/Oslo 15/9 - 2023

HØRINGSSVAR TIL RAPPORT OM SAMARBEID DNF OG AMEK

Det vises til rapport fra dekanene ved DNF og AMEK datert 09.06.2023 som anbefaler å danne et nytt felles fakultet mellom AMEK og DNF, organisert med tre skoler (institutter).

Vi takker for muligheten til å gi høringssvar. Dette høringssvaret gir en vurdering fra perspektivet til doktorgradsprogrammet *ph.d. i kunstnerisk utviklingsarbeid i film og beslektede audiovisuelle kunstformer* (FILMART). Høringssvaret er først utarbeidet av ph.d.-leder i dialog med prodekan forskning og ph.d.-koordinator og deretter drøftet i møte i ph.d.-utvalget for FILMART den 11/9-23. Høringssvaret er ferdigstilt på basis av innspill fra utvalget. [Hovedanbefalinger er sammenfattet i grønn skrift.](#)

Om FILMART

FILMART ble etablert i 2022 som et midlertidig doktorgradsprogram ved HINN, NOKUT-akkreditert på basis av fagmiljø og studietilbud ved DNF. Høgskolestyrets føringer i flere styrevedtak senere år er at programmet også skal gi muligheter for forskerutdanning ved AMEK.

FILMART er et doktorgradsprogram i kunstnerisk utviklingsarbeid innen fagområdet *film og beslektede audiovisuelle kunstformer*. Fagområdet favner filmfaglige disipliner som fiksjonsregi, manus, produsent, foto, produksjonsdesign, klipp, lyd og dokumentarregi. Programmet favner også et utvidet felt i forhold til interaktivitet og samspillet mellom digital teknologi, bilde og lyd; den audiovisuelle historiefortellingen implementert også i spill og virtual reality. Fagområdet for FILMART dekker følgelig kunstnerisk utviklingsarbeid ved DNF så vel som ved Spillskolen og TV-skolen.

I tråd med styrets føringer har FILMART gjennom snart tre år vært utviklet med et stadig tettere samarbeid mellom DNF og AMEK. AMEK er representert i ph.d.-utvalget, fagansatte ved AMEK bidrar til veiledning, undervisning, fagfelleevaluering og i bedømmelseskomiteer, og rekruttering av syv stipendiater i 2023 er gjort i samarbeid mellom fakultetene, med felles utlysning, informasjonsmøte, rekrutteringsprosess, og med sikte på å skape et felles fagmiljø for doktorgradskandidatene på tvers av fakultetene, integrert med øvrige fag- og forskningsmiljø ved begge fakultet. Det vises også til at fra 2023 har AMEK og DNF felles prodekan forskning.

DNF har et høyt kompetent fagkollegium med spesialiseringer innen alle filmens fagfunksjoner. Fagmiljøet er tett knyttet til norsk filmbransje, og fagansattes CV dokumenterer omfattende bidrag til film-, serie- og TV-produksjoner mm. nasjonalt og internasjonalt. Økende samarbeid med AMEK styrker fagmiljøet ytterligere innen felt som dokumentarfilm, spilldesign, interaktivitet, XR og kreativ bruk av datagrafikk og spillmotorer i VFX (visual effects) og virtuell produksjon.

De kunstfaglige miljøene ved de tre skolene er ikke store nok til å drifte et fullverdig doktorgradsprogram som kan møte kravet om å over tid å opprettholde et doktorgradsmiljø med minst 15 stipendiater.¹ I stedet er FILMART etablert på basis av et midlertidig unntak fra dette mengdekravet, gjeldende ut 2024. Det arbeides for å etablere et fellesprogram *ph.d i kunstnerisk utviklingsarbeid i utøvende og skapende kunst* i samarbeid med kunstutdanninger ved UiT og HiØ. Beskrivelse av fellesprogrammet er ferdigstilt våren 2023, og danner basis for søknad fra HiØ til NOKUT april 2023 om akkreditering for sitt bidrag i programmet. Fellesprogrammet forventes etablert i 2025. I beskrivelsen av fagmiljøet for fellesprogram er faglig ansatte ved AMEK med kunstnerisk kompetanse medtatt på lik linje med DNF. Dette styrker fagmiljøet ved HINN sammenlignet med akkrediteringssøknaden for FILMART fra 2021.

Forskriftens mengdekrav er et uttrykk for at et større fagmiljø rundt doktorgradsprogram kan være kvalitetsdrivende. I FILMART opplever vi at inkludering av AMEK allerede bidrar til kvalitet i programmet, og gir et større fagmiljø, bredere kompetanser og flere stipendiater.

Felles fakultet er formålstjenlig for FILMART

Fra perspektivet til FILMART er det formålstjenlig at skolene for film, spill og TV samles i et felles fakultet. En samling vil styrke doktorgradsutdanningen faglig og administrativt. Videre vurderer vi at det er et betydelig potensial for å styrke kunstnerisk utviklingsarbeid og forskning innenfor og på tvers av skolene, og dette kan best realiseres innenfor rammen av et felles fakultet.

Om de tre skolene samles i et felles fakultet, er det viktig at studietilbudene ved hver av dem fortsatt kan videreføre og videreutvikle nåværende faglig utdanningsprofil og pedagogisk modell.

Faglig kjennetegnes et fakultet gjerne av at det representerer et felles, men bredt, fagområde, der spesialiseringene er ivaretatt gjennom inndeling i institutter, samt at fakultetet samarbeider om et doktorgradsprogram som ligger på fakultetsnivå. DNF og AMEK samarbeider allerede om ph.d.-programmet i samme omfang som om vi var et felles fakultet. De faglige gevinstene erfares å være åpenbare og vesentlige, og innebærer bl.a. tverrfaglighet, kompetansebygging og utveksling.

Rapporten påpeker at HINNs universitetsambisjoner skjerper kravene til forskningspraksis og resultater. Viktigere enn å svare på ytre krav vil en styrking av kunstnerisk utviklingsarbeid og

¹ Jf. Forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning, § 3-3 (6).
<https://lovdata.no/forskrift/2010-02-01-96/§3-3>

forskning innen film, spill og TV ha egenverdi for våre fagmiljø og fagområder som også vil komme utdanningene til gode. Som påpekt i rapporten lyktes ikke CEFIMA i å etablere nødvendige samarbeid mellom skolene, og dette kan indikere at (manglende) strukturell tilrettelegging kan påvirke i hvilken grad tverrfaglig samarbeid oppstår og blomstrer.

Det er flere tverrfaglige områder som best kan videreutvikles når kompetanser fra film, spill og TV finner sammen. Noen konkrete eksempler er virtuell produksjon, filmmusikk, lyddesign og VR. Det er allerede noen slike samarbeidsinitiativ, primært innen virtuell produksjon og lyddesign.

Samarbeid på ph.d.-nivå er mulig også med dagens organisering i to fakultet, men erfaringer over det siste året viser at det kan lede til parallelle prosesser, dobbeltarbeid, og ulikhet i praksiser som kan svekke programmet faglig og administrativt. På ph.d.-nivå bidrar faglige ansatte allerede på tvers av skoler til veiledning og undervisning, i programledelse og ved bedømmelse. Dette er enklere å koordinere innenfor et felles fakultet enn om slike bidrag skal forhandles og internfaktureres på tvers av fakulteter. Administrativt blir det krevende å koordinere ph.d.-programmet på tvers av fakulteter. Eksempler hvor det per i dag kreves parallell kompetanse og oppfølging ved begge fakultet er:

- HR ved rekruttering og i oppfølging av stipendiater
- Oppfølging av økonomi, budsjett, innkjøp, anskaffelser og kontrakter knyttet til arbeid i doktorgradsprosjektet
- Studieadministrative tjenester i forhold til kvalitetssikring av utdanning ved opptak, løpende registrering av studieprogresjon, samt internasjonalisering og utveksling
- Oppfølging av eksterne engasjement som medveiledere og opponenter ved midtveisseminar og i bedømmelseskomiteer.
- Ph.d.-koordinatorfunksjonen er allerede samlet ved DNF, men det er behov for å styrke funksjonen, ikke minst for å håndtere overordnet koordinering for fremtidig fellesprogram. Ressursmessig blir dette krevende hvis fremtidig modell innebærer to fakultet.

I fremtidig fellesprogram ph.d. med HiØ og UiT er HINN tiltenkt rollen som hovedkoordinator for programmet. Dette kan bli krevende om vi parallelt med samarbeidet med eksterne parter også må koordinere mellom to autonome fakultet ved HINN.

Administrativt ved etablering av et felles fakultet bør det gjøres en analyse av hvilke administrative og tekniske tjenester som kan være felles og samlet på fakultetsnivå, og hvilke som skal forvaltes av det enkelte institutt (skole). Det bør tilstrebes like eller lignende ordninger for alle stipendiater, uavhengig av hvilken skole de er tilknyttet.

Hvis prosess mot felles fakultet tar tid, må det arbeides for felles administrative løsninger også frem til et vedtak iverksettes. Tjenester bør så langt mulig legges samme sted for alle stipendiater, uavhengig av hvilket fakultet de er ved. Det kan vurderes om stipendiatenes prosjektbudsjett bør administreres ett og samme sted.

Et siste viktig argument for samling i felles fakultet er at dagens modell gir ulik grad av beslutningsmyndighet i doktorgradsprogrammet. I henhold til forskrift for ph.d. i kunstnerisk

utviklingsarbeid, er det dekan som formelt fatter enkeltvedtak om opptak (§ 6-3), innstiller til tvungen avslutning (§ 7-4), oppnevner bedømmelseskomité (§ 14) og leder disputas (§ 19).² Per i dag har dekan ved DNF denne rollen for alle stipendiater, også dem som ansettes ved Spillskolen og TV-skolen.

I fortsettelsen av disse overordnede betraktningene er det en del forhold som ledelsen for FILMART ser behov for at behandles nærmere i den videre prosessen.

Fakultetets faglige profil

Samlet har de tre skolene innen film, spill og TV utdanninger som er kunstneriske så vel som teknologiske. Fagmiljøet har kunstnerisk kompetanse knyttet til film, spill og TV, men også vitenskapelig kompetanse innen teknologi, informatikk, filmvitenskap og spillteori.

Profilen til et eventuelt nytt felles fakultet vil særlig være rettet mot kunstnerisk arbeid med audiovisuell historiefortelling i film, spill og TV. I tillegg må perspektiv innen teknologi, informatikk, filmvitenskap og spillteori ivaretas. Parallelt med doktorgradsutdanning i kunstnerisk utviklingsarbeid i FILMART må det sikres stipendiatstillinger for øvrige fagfelt av avgjørende betydning for fakultetet som faller utenfor fagområdet for FILMART. Det må arbeides for tverrfaglig integrering og samarbeid mellom de ulike kunnskaps- og forskningsfeltene. Det bør vurderes hvorvidt fagmiljøet innen filmvitenskap og spillteori kan samordnes og styrkes som felles ressurs for hele fakultetet.

Om dekan sin kompetanse

Doktorgradsprogrammet skal være forankret i et fagmiljø med kunstnerisk kompetanse. Etter forskrifter skal hele fagmiljøet for doktorgradsprogrammet være rekruttert med kunstneriske kvalifikasjoner, hovedveileder skal ha kunstnerisk kompetanse på doktorgradsnivå innen relevant fagfelt, og ved sluttbedømming skal minst to av bedømmelseskomiteens tre medlemmer ha relevant kunstnerisk kompetanse på førsteamanuensisnivå.³ Videre skal studietilbudet «ha en tydelig faglig ledelse med et definert ansvar for kvalitetssikring og -utvikling av studiet.»⁴ For ph.d. i kunstnerisk utviklingsarbeid er det implisitt at den faglige ledelsen må ha kunstnerisk kompetanse.

Dekan har en uttalt rolle i kvalitetsarbeidet for doktorgradsprogrammet og inngår i ledelseslinja ved HINN:

Fakultetene har ansvar for studieprogrammene. Dette innbefatter analyse og forslag om utvikling av kvalitet i utdanningene, utvikling av studieporteføljen, utvikling av studieplaner, bemanning av fagmiljøene med rett kompetanse, gjennomføring av

² <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2022-08-29-1598>

³ [Studiekvalitetsforskriften § 3-3 \(3\)](#) og Forskrift for graden philosophiae doctor (ph.d.) i kunstnerisk utviklingsarbeid ved Høgskolen i Innlandet [§ 8-1](#) og [§ 14](#).

⁴ [Studietilsynsforskriften § 2-3 \(3\)](#).

studiene, læringsmiljøet og samspill med omgivelsene. Fakultetets ansvar for dette ligger hos dekan.⁵

Som nevnt tidligere vil et felles fakultet favne kunstneriske så vel som vitenskapelige fagfelt. Fagområdet for doktorgradsprogrammet gjør likefullt at kunstnerisk utviklingsarbeid har en særstilling.

I et felles fakultet må dekan ha kunstnerisk professor- eller førsteamanuensiskompetanse innenfor fagområdet for doktorgradsprogrammet.

En dekan rekruttert uten denne kompetansen kan ikke inngå i faglig ledelse av programmet eller fylle dekans rolle i kvalitetssystemet i forhold til doktorgradsprogrammet. Dette er like selvfølgelig som at dekan ved øvrige fire fakultet ved HINN med doktorgradsprogram har førstekompetanse innenfor fagområdet for de respektive fakultetenes doktorgradsprogram.

Doktorgradsprogrammet vil være det første og viktigste faglige samarbeidsprosjektet innenfor nytt fakultet. En dekan som ikke kan bidra til utvikling av doktorgradsprogrammet vil ikke kunne fylle stillingen. Dekanen vil i tillegg få en krevende oppgave videre fremover i forhold til samarbeid om fellesgrad ph.d. med kunstutdanninger ved UiT og HiØ.

Styrking av kunstnerisk utviklingsarbeid og forskning

FILMART ser behov for å styrke og utvikle kunstnerisk utviklingsarbeid og forskning innenfor og på tvers av de tre skolene, og å utvikle et felles fag- og forskningsmiljø som stipendiatene kan inngå i.

I dag er det ulike ordninger og støtte for fagansattes forskningsvirksomhet ved de to fakultetene. Ved DNF er det av flere grunner (åremål, deltidstillinger, trange økonomirammer) lite støtte for kunstnerisk utviklingsarbeid. Flere ansatte i hovedstillinger har lite eller ingen forskningstid, og ansatte i mindre enn 50% har ikke rett på forskningstid. Det er ikke funnet budsjettrom for mange av insentivordningene som er vanlig ved øvrige fakultet, så som finansiering av forskergrupper og støtte til deltagelse på fagfelleverderte festivaler, seminar, konferanser, o.l. med presentasjon. DNF fikk i 2023 ikke bevilget strategiske midler til kompetanseutviklende tiltak som ellers kunne finansiert forskningstid, fordi fakultetet ikke fant rom i budsjettet for 50% egenandel som forutsatt. Med unntak for en forskergruppe innen virtuell produksjon, deltar fagansatte ved DNF per i dag ikke i forskningsgrupper, og som eneste ph.d.-program ved HINN mangler FILMART ordninger for hvordan de fleste stipendiatene innlemmes i forskningsgrupper. Prodekan forskning disponerer ikke et budsjett som kan brukes til utviklende tiltak innen kunstnerisk utviklingsarbeid og forskning.

Innenfor et nytt fakultet må det utvikles felles ordninger og bedre støtte for kunstnerisk utviklingsarbeid og forskning, også administrativt. Satsing på forskningsgrupper må styrkes. Innen flere fagområder er det potensiale for å etablere forskningsgrupper på tvers av skolene. Fakultetet må fortsette arbeidet med å definere hvordan kunstnerisk

⁵ Kvalitetssystem for utdanning i Høgskolen i Innlandet. Kvalitetssystembeskrivelse, s. 16, versjon 22/02829-1

utviklingsarbeid forstås og utvikles i våre fagfelt. Film, spill og TV innebærer store produksjoner med mange bidragsyttere, finansieringsparter og andre interessenter. Dette avviker fra hvordan kunstnerisk praksis og utviklingsarbeid i andre kunstfelt ofte skjer som individuelle og autonome kunstpraksiser. Et felles fakultet vil gjøre det enklere å utveksle veilednings- og undervisningsressurser på tvers av skolene, og kan også muliggjøre at stipendiatenes arbeidsplikt brukes på tvers av skolene der det er hensiktsmessig. En vesentlig utfordring blir hvordan forskningsvirksomhet kan styrkes uten å bli på bekostning av kvalitet i utdanningstilbudene. Innenfor nytt fakultet og ved HINN generelt må det tilrettelegges for forskningsvirksomhet, -kultur og -infrastruktur på tvers av fagfelt og institusjonsenheter.

Åremål og faste stillinger innenfor nytt fakultet

Bruk av åremål i faglige stillinger med kunstneriske kvalifikasjoner er ikke drøftet i rapporten. UH-loven § 6-4 åpner for ansettelse på åremål i undervisnings- og forskerstillinger når skapende eller utøvende kunstnerisk kompetanse inngår som et vesentlig element i kompetansekravet. Åremålsperioden kan være fire til seks år. Per i dag kan ingen være ansatt på åremål etter denne bestemmelsen i en sammenhengende periode på mer enn tolv år. Juni 2023 la Kunnskapsdepartementet frem forslag til ny Universitets- og høyskolelov som vil innebære at ingen kan ansettes i mer enn én åremålsperiode i samme stillingskategori ved samme institusjon.⁶

Det er faglig ansatte med kunstneriske kvalifikasjoner ved alle tre skolene. Ved AMEK er de fleste faglige ansatt i faste stillinger. De fleste ved Spillskolen er ansatt i heltidsstilling. Hovedvekten av de faglige ved TV-skolen er heltidsansatt, men deltidsstilling er også vanlig. DNF har utstrakt bruk av åremål og deltidsstillinger. En verdi ved deltidsstillinger er at de ofte gir bransjenærhet.

FILMART mener at det er behov for å vurdere fremtidig bruk av åremål nærmere. I et evt. felles fakultet bør det vurderes å harmonisere praksis for *hvordan* og *når* åremål brukes. Dette fremtvinges også av tidligere nevnte forslag til endring av UH-loven. Nåværende forskrifter stiller i sum en rekke krav til fagmiljøet for doktorgradsprogrammet som fordrer kontinuitet: Fagmiljøet skal bestå av ansatte med førstestillingskompetanse, hvorav minst 50 prosent med professorkompetanse. Fagmiljøet må være rekruttert på kunstnerisk kompetanse. Professorkompetanse fordrer bred erfaring med veiledning fortrinnsvis på master/ph.d.- nivå, og i ph.d.-programmet bør minst én av de oppnevnte veilederne ha tidligere erfaring eller opplæring som veileder på doktorgradsnivå.⁷ I sum tegner dette et bilde av at professorkompetanse er en kompetanse som må bygges over tid ved institusjonen, og institusjonen er avhengig av å beholde den professorkompetansen som bygges opp. Utstrakt bruk av åremål utfordrer ph.d.-programmets behov for kompetanse og kontinuitet.

⁶ Stortingsproposisjon 126 L (2022–2023). <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-126-l-20222023/id2984933/>

⁷ [Studietilsynsforskriften § 2-3 \(4\)](#), [Studiekvalitetsforskriften § 3-3 \(3\)](#), [Forskrift om ansettelse og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger § 1-2 \(3\)](#) og [Forskrift for graden philosophiae doctor \(ph.d.\) i kunstnerisk utviklingsarbeid ved Høgskolen i Innlandet § 8-1](#).

I videre prosess anbefales at det utformes en felles overordnet politikk for bruk av åremål, som sikrer nødvendig grad av kontinuitet og professorkompetanse. Foreslåtte endringer av UH-loven aktualiserer dette ytterligere.

Rekruttering

Illustrasjon på side 8 i rapporten gir en samlet oversikt over nåværende studieportefølje ved DNF og AMEK, og viser at mens DNF har masterprogram, så mangler dette ved AMEK. Etter studietilsynsforordningen § 3-3 (1) skal institusjonen «ha bredde i studietilbudene på lavere og høyere grads nivå innenfor området for doktorgradsstudiet». Sett opp mot dette forskriftskravet er fravær av masterprogram ved AMEK en svakhet, som også svekker rekrutteringsmulighetene til FILMART innen fagområdene for spill og TV.

FILMART er kjent med at Spillskolen arbeider for etablering av en *master i kunst og teknologi for spill og virtuell produksjon*. Opprettelse av programmet vil ha stor betydning for et samlet fakultet, og programmet vil ha en unik nasjonal profil. HINN må tilrettelegge for at dette programmet kan etableres. Det bør også vurderes om det er behov for å utvikle studietilbud på masternivå innen TV-fag. Pågående arbeid med revidering av studieprogram ved DNF må kunne videreføres på samme måte som i dag.

Lokalisering og økonomi

Film, spill og TV er de eneste kunstfeltene hvor den største nasjonale utdanningen er lokalisert utenfor Oslo. Dette har dyptgripende konsekvenser i forhold til rekruttering, faglig virksomhet, organisering, administrasjon og økonomi. De tre skolene er heller ikke samlokalisert. Lokalisering er et helt sentralt spørsmål som på daglig basis påvirker virksomheten. Vi velger likefullt å ikke gå videre inn i dette spørsmålet her, men anbefaler at det følges opp i egne prosesser. Vi må likefullt påpeke de særlige økonomiske utfordringene som desentralisert lokalisering medfører.

Mer generelt er høgskolesektoren under økonomisk press, og situasjonen er særlig bekymringsverdig for kunstutdanningene. Omlegging av ordninger for basisfinansiering av utdanninger truer å hindre videreutvikling av kunstutdanningene i forhold til etablering av nye studier, og kan i verste fall rasere dagens modell for hvordan kunstutdanningene er innrettet. Kunnskapsdepartementets forenklede skille mellom teknologiutdanninger som prioriteres og kunstutdanninger som nedprioriteres mangler forståelse for våre fagfelt. Film, spill og TV er dypt involvert med, drevet av og krevende i forhold til teknologi. Fagfeltene må anerkjennes som spydspisser i den teknologiutviklingen som er politisk ønsket og behandles deretter.

Lokalisering er et avgjørende rammevilkår for virksomheten ved og på tvers av skolene, og vil ha avgjørende betydning for hvordan et nytt fakultet vil fungere. I videre utvikling av et felles fakultet må lokaliseringsspørsmål tas på alvor og adresseres gjennom egne prosesser. Et samlet fakultet må gi større synlighet nasjonalt for audiovisuelle kunstformer og anerkjennelse av fagenes samfunnsbetydning. Audiovisuelle kunstformer må være sentralt i HINNs identitet, profilering og prioriteringer. HINN må arbeide for å bedre rammevilkårene

for de audiovisuelle kunstformene. De økonomiske merkostnadene ved desentralisering av disse nasjonale utdanningene må hensyntas.

Om videre prosess

Ledelsen for FILMART er bekymret for kvaliteten i utredningsprosessen frem til nå, som oppleves som forhastet, ikke godt nok lagt opp prosessuelt, og uten tilstrekkelig medvirkning. Dette har skapt betydelig uro, særlig ved DNF, hvor prosessen gjennom det siste halve året har negativt påvirket faglig og administrativt virksamhet så vel som studie- og arbeidsmiljø. Uroen har også blitt en belastning for ansatte ved AMEK.

Det er i august 2023 fremforhandlet en omforent enighet om videre prosess for å sikre studentmedvirkning i det videre arbeidet. Det er avgjørende at avtalen etterleveres i den videre prosessen og respekteres av alle parter. Det må legges en fremdriftsplan for videre prosess som er rimelig og ansvarlig, og som sikrer kontinuitet i undervisning, forskning og tekniske og administrative tjenester. Når det pågår flere endringsprosesser på samme tid, blir det viktig at kjerneoppgaver innen undervisning og forskning ivaretas og beskyttes. En sammenslåing fra 1. januar 2024 som forslått i rapporten vil ikke være forsvarlig.

Etablering av felles fakultet vil trolig gi noen muligheter for effektivisering. Dette må likefullt være underordnet som motiv og drivkraft for en omlegging.

Dersom det besluttes å samle skolene i et felles fakultet, så må endringen være drevet av en visjon om styrket faglig virksamhet i forskning og utdanning innen audiovisuelle kunstformer. Eventuelle gevinster av en reorganisering må tilfalle fakultetet selv og bidra til å realisere potensialer som et felles fakultet åpner for.

Vennlig hilsen

Trond Lossius
Ph.d.-leder